CHRISTINA
TSAKONA
19.11.2026 22:06

**ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**με τίτλο**

**«Ενίσχυση των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, ρυθμίσεις για τις δομές και τους φορείς διαχείρισής τους και λοιπές διατάξεις»**

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ**


| | |
|---|---|
| **ΜΕΡΟΣ Α΄<br>ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ** | |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄<br>ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ** | |
| **Άρθρο 1** | Σκοπός |
| **Άρθρο 2** | Αντικείμενο |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄<br>ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** | |
| **Άρθρο 3** | Επέκταση κατηγοριών μη επιλέξιμων δαπανών καλυπτόμενων από εθνικούς πόρους - Προσθήκη περ. ιη΄, ιθ΄ και κ΄ στην παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014 |
| **Άρθρο 4** | Σύσταση επιτροπών αξιολόγησης και επιτροπής ενστάσεων για την απόσπαση προσωπικού στην Κεντρική Υπηρεσία της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 37 ν. 4314/2014 |
| **Άρθρο 5** | Συγκρότηση και στελέχωση Κοινών Γραμματειών Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027 - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 11 του ν. 4914/2022 |
| **Άρθρο 6** | Συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 21 ν. 4914/2022 |
| **Άρθρο 7** | Επέκταση εφαρμογής του ν. 4314/2014 για τα Προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 και το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 66 ν. 4914/2022 |
| **Άρθρο 8** | Επιλεξιμότητα και ένταξη πράξεων παρόχων υπηρεσιών ύδατος σε προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 82 ν. 5264/2025 |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄<br>ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** | |
| **Άρθρο 9** | Διάθεση χρηματοδότησης για τις δράσεις του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής - Αντικατάσταση παρ. 13 άρθρου 60 ν. 4914/2022 |
| **Άρθρο 10** | Ρυθμίσεις για τους αποδέκτες έμμεσων πληρωμών του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 21 ν. 5140/2024 |
| **Άρθρο 11** | Ρυθμίσεις για το μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση άρθρου 25 ν. 5140/2024 |
| **Άρθρο 12** | Ορισμός ειδικών λογαριασμών και επιτελικών δομών ως υπόλογων έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Προσθήκη παρ. 1Α και 1Β στο άρθρο 34 του ν. 5140/2024 |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 13** | Δυνατότητα υπερδέσμευσης στα Ειδικά Προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026-2030 - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 15 του ν. 5264/2025 |
| **Άρθρο 14** | Ρύθμιση ζητημάτων αποζημίωσης υπερωριακής απασχόλησης και υποστήριξης της Διεύθυνσης Διαχείρισης του Υποπρογράμματος του Τομέα Δημοσίων Επενδύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Τροποποίηση άρθρου 39Α ν. 5264/2025 |
| **Άρθρο 15** | Ολοκλήρωση Έργων Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2025 - Τροποποίηση παρ. 10 άρθρου 42 ν. 5264/2025 |
| **Άρθρο 16** | Κατηγοριοποίηση Συλλογικών Αποφάσεων του εθνικού σκέλους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 44 ν. 5264/2025 |
| **Άρθρο 17** | Έγκριση υπερδέσμευσης Ειδικών Προγραμμάτων Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης - Ορισμός φορέων για την κατ' εξαίρεση χρηματοδότηση πάγιων λειτουργικών δαπανών από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης - Προσθήκη παρ. 13Α και τροποποίηση παρ. 24 άρθρου 45 ν. 5264/2025 |
| **Άρθρο 18** | Υλοποίηση έργων από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Ανώνυμη Εταιρεία - Τροποποίηση άρθρου 5Β ν. 3986/2011 |
| **Άρθρο 19** | Χρηματοδότηση αναληφθεισών νομικών δεσμεύσεων έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Αντικατάσταση άρθρου 40 ν. 5294/2026 |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄<br>ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ** | |
| **Άρθρο 20** | Διεύρυνση αρμοδιοτήτων του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και ορισμός των φορέων των Παραρτημάτων αυτού - Αντικατάσταση παρ. 6 άρθρου 10 ν. 4872/2021 |
| **Άρθρο 21** | Διαδικασία πλήρωσης κενωμένων θέσεων στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης - Τροποποίηση άρθρου 12Α ν. 4872/2021 |
| **Άρθρο 22** | Θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης - Προσθήκη παρ. 2Α στο άρθρο 16 του ν. 4872/2021 |
| **Άρθρο 23** | Παράταση αποσπάσεων στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄<br>ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ** | |
| **Άρθρο 24** | Μετονομασία του Κοινωνικού Κλιματικού Ταμείου σε Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα |
| **Άρθρο 25** | Κάλυψη Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και άλλων εξόδων έργων του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και του Ταμείου Εκσυγχρονισμού - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 22 του ν. 5294/2026 |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄<br>ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ** | |
| **Άρθρο 26** | Επέκταση της απαλλαγής από την εισφορά του ν. 128/1975 σε δάνεια και πιστώσεις στο πλαίσιο συνεπένδυσης κεφαλαίων διαχείρισης της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Ανώνυμη Εταιρεία - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου έβδομου ν. 3912/2011 |
| **Άρθρο 27** | Ρυθμίσεις για την Κοινότητα Ακρινής Δήμου Κοζάνης της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 28** | Δυνατότητα παράτασης διάρκειας συμβάσεων προσληφθέντος προσωπικού στη Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Υπηρεσιών και Συστημάτων και στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Τεχνικών Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων -Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 24 ν. 4778/2021 |
| **ΜΕΡΟΣ Β΄<br>ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ** | |
| **Άρθρο 29** | Άρση αυτόματης αναστολής για παράλειψη δημοσίευσης οικονομικών καταστάσεων έτους 2025 - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 29 του ν. 4919/2022 |
| **Άρθρο 30** | Διαγραφή προστίμων για αυθαίρετες κατασκευές, αλλαγές χρήσης ή προσθήκες σε οικισμούς κατοικιών του τέως Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 404 του Κώδικα Χωροταξίας - Πολεοδομίας «Νικόλαος Ταγαράς» |
| **Άρθρο 31** | Συνοδές γεωργοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 252 Κώδικα Χωροταξίας - Πολεοδομίας «Νικόλαος Ταγαράς» |
| **Άρθρο 32** | Επικαιροποίηση κριτηρίων αειφορίας βιοκαυσίμων, βιορευστών και καυσίμων βιομάζας - Τροποποίηση περ. α) παρ. 3 άρθρου 32Ζ ν. 3468/2006 |
| **Άρθρο 33** | Παράταση συμβάσεων εργασίας προσωπικού Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας |
| **Άρθρο 34** | Διαδικασία είσπραξης του ισόποσου των αξιών που ενσωματώνονται στα κουπόνια ή δελτία σε ηλεκτρονική ή άλλη μορφή (vouchers) για την παροχή επισιτιστικής βοήθειας - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 80 ν. 5336/2026 |
| **Άρθρο 35** | Εθνική Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων Βιολογικής Παραγωγής «Βιοβάση» - Εξουσιοδοτικές διατάξεις |
| **Άρθρο 36** | Σύσταση ομάδων ελέγχου και καθορισμός αποζημιώσεων Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων |
| **Άρθρο 37** | Έκτακτη συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση της Περιφερειακής Ενότητας Χίου και χρηματοδότηση συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας |
| **Άρθρο 38** | Οικονομική ενίσχυση ναυτιλιακών επιχειρήσεων θαλάσσιων ενδομεταφορών μέσω της επιδότησης καυσίμων για τη διατήρηση της θαλάσσιας συνδεσιμότητας |
| **ΜΕΡΟΣ Γ΄<br>ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ** | |
| **Άρθρο 39** | Έναρξη ισχύος |


## ΜΕΡΟΣ Α΄
## ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
### ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

#### Άρθρο 1
#### Σκοπός

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι η βελτίωση της οργάνωσης και της στελέχωσης των συγχρηματοδοτούμενων και εθνικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των Ειδικών Υπηρεσιών του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης, η εύρυθμη λειτουργία του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (εφεξής «Ε.Π.Α.»), καθώς και η ενδυνάμωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, με στόχο την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη υλοποίηση των αναπτυξιακών πολιτικών της χώρας και την επιτάχυνση της απορρόφησης των πόρων.

**Άρθρο 2**
**Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι:
α) η ρύθμιση θεμάτων δαπανών, στελέχωσης και λειτουργίας των Ειδικών Υπηρεσιών του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης,
β) η ρύθμιση ζητημάτων χρηματοδότησης, στελέχωσης και διαχείρισης πράξεων και δικαιούχων στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και του Ε.Π.Α., καθώς και ζητημάτων των Ειδικών Προγραμμάτων του Ε.Π.Α.,
γ) η ρύθμιση θεμάτων αρμοδιοτήτων, οργάνωσης και στελέχωσης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης,
δ) η ρύθμιση θεμάτων του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και του Ταμείου Εκσυγχρονισμού, και
ε) η ρύθμιση θεμάτων για την κοινότητα Ακρινής του Δήμου Κοζάνης

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**
**ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**Άρθρο 3**
**Επέκταση κατηγοριών μη επιλέξιμων δαπανών καλυπτόμενων από εθνικούς πόρους - Προσθήκη περ. ιη΄, ιθ΄ και κ΄ στην παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014**

Στην παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265), περί μέτρων περιορισμού επιβάρυνσης εθνικών πόρων στα ευρωπαϊκά και διαρθρωτικά επενδυτικά ταμεία, προστίθενται περ. ιη΄, ιθ΄ και κ΄ ως εξής:

«ιη. Οι δαπάνες διαχείρισης της εταιρείας «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία» (Ε.Α.Τ.) για τη διεκπεραίωση των καθηκόντων της στο πλαίσιο της δράσης «Ανακαίνιση κατοικίας» του ΕΣΠΑ 2021-2027, καθώς και οι δαπάνες που καταβάλλει η Ε.Α.Τ. και συνδέονται άμεσα με τις αρμοδιότητες που της έχουν ανατεθεί, σύμφωνα με την υπό στοιχεία 86272 ΕΞ/2.6.2026 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και

Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία υλοποίησης της δράσης «Ανακαίνιση Κατοικίας»» (Β΄ 3058).
ιθ. Οι μη επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση δαπάνες που περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια των πράξεων κρατικών ενισχύσεων, των Περιφερειακών Προγραμμάτων και των Προγραμμάτων «Ανταγωνιστικότητα» και «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» της Προγραμματικής Περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027, λόγω των αποκλεισμών που προβλέπονται στην περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής (L 231) και στην περ. δ) του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (L 231), καλύπτονται από εθνικούς πόρους, μέσω αύξησης της εθνικής συμμετοχής.
κ. Οι μη επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση δαπάνες της πράξης «Πρακτική άσκηση καταρτιζόμενων ΙΕΚ με MIS 6006939 (μεταφερόμενη πράξη από ΠΠ2014-2020 με MIS 5131399)» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, καλύπτονται από εθνικούς πόρους, μέσω αύξησης της εθνικής συμμετοχής.».

**Άρθρο 4**
**Σύσταση επιτροπών αξιολόγησης και επιτροπής ενστάσεων για την απόσπαση προσωπικού στην Κεντρική Υπηρεσία της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 37 ν. 4314/2014**

Στην παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265), περί θεμάτων κινητικότητας του προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης, προστίθεται νέο ένατο εδάφιο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η πρώτη απόσπαση προσωπικού της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 34 στις Ειδικές Υπηρεσίες, από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, που θα επιλεγεί μετά από διαγωνιστική διαδικασία της ΜΟΔ Α.Ε., γίνεται με κοινή απόφαση του αρμόδιου για τη ΜΟΔ Α.Ε. Υπουργού, του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου Υπουργού του φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.
Κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου, για την κάλυψη των θέσεων των Ειδικών Υπηρεσιών και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε., η ΜΟΔ Α.Ε. δύναται να εκδίδει δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος κατόπιν σχετικής εισήγησης της Ειδικής Υπηρεσίας, περί της αναγκαιότητας κάλυψης κενών θέσεων με απόσπαση ή μετακίνηση μονίμων υπαλλήλων ή υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που απασχολούνται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης και υπό την επιφύλαξη του άρθρου 36 του ν. 4778/2021 (Α΄ 26), περί μετάταξης και απόσπασης των υπαλλήλων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), του άρθρου 35 του ν. 4873/2021 (Α΄ 248), περί διαφύλαξης της στελέχωσης Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού, της παρ. 1 του άρθρου 177 του ν. 4876/2021 (Α΄ 251), περί εφαρμογής και στους Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού του άρθρου 35 του ν. 4873/2021, καθώς και του άρθρου 68 του ν. 4954/2022 (Α΄ 136), περί αποσπάσεων και μετατάξεων υπαλλήλων ανεξαρτήτων αρχών, κατά παρέκκλιση του ν.

4440/2016 (Α΄ 224). Η παρούσα εφαρμόζεται και για την απόσπαση στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ Α.Ε., δικηγόρων με έμμισθη εντολή που απασχολούνται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Στην πρόσκληση καθορίζονται ο αριθμός των θέσεων που καλύπτονται, τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων για την κάλυψη των θέσεων αυτών, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής αίτησης από τους ενδιαφερομένους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Η απόσπαση ή μετακίνηση του ανωτέρω προσωπικού διενεργείται με κοινή απόφαση του αρμοδίου για το ΕΣΠΑ Υπουργού και του αρμόδιου Υπουργού του φορέα προέλευσης, κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων υπαλλήλων, χωρίς να απαιτείται απόφαση ή σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Υπηρεσιακών Συμβουλίων ή του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του φορέα προέλευσης. Εάν ο επιλεγείς υπάλληλος υπηρετεί με απόσπαση σε άλλη υπηρεσία, με την έκδοση της απόφασης απόσπασης στην Ειδική Υπηρεσία, αίρεται αυτοδικαίως η απόσπασή του στην προηγούμενη υπηρεσία. Η απόσπαση γίνεται μετά από εισήγηση του εποπτεύοντος την Ειδική Υπηρεσία οργάνου στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από αξιολόγηση των υποψηφίων από μία ή περισσότερες τριμελείς Επιτροπές που συστήνονται για τον σκοπό αυτόν με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΣΠΑ και οι οποίες εισηγούνται στο αρμόδιο όργανο που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΣΠΑ συστήνεται Επιτροπή Ενστάσεων με αρμοδιότητα την εξέταση των ενστάσεων. Ειδικά για την απόσπαση προσωπικού στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ Α.Ε., οι τριμελείς Επιτροπές Αξιολόγησης και η Επιτροπή Ενστάσεων συστήνονται με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΣΠΑ Υπουργού, κατόπιν εισήγησης του Προέδρου της ΜΟΔ Α.Ε..

Η ΜΟΔ Α.Ε. μέσω της αρμόδιας διεύθυνσης μεριμνά για τη διεξαγωγή της αξιολόγησης των υποψηφίων και για τη λειτουργία των Επιτροπών αξιολόγησης και ενστάσεων. Η απόσπαση διαρκεί μέχρι την 31η.12.2029. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική τους θέση για θέματα βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης, καθώς και για κάθε άλλη συνέπεια. Οι αποδοχές των αποσπασμένων βαρύνουν τον προϋπολογισμό του φορέα προέλευσης υπό την επιφύλαξη τυχόν άλλων αποδοχών που προβλέπονται στον ν. 4914/2022 (Α΄ 61).».

**Άρθρο 5**

**Συγκρότηση και στελέχωση Κοινών Γραμματειών Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027 - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 11 του ν. 4914/2022**

Στο άρθρο 11 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), περί συγκρότησης και στελέχωσης Κοινών Γραμματειών Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027, προστίθεται παρ. 10 ως εξής:

«10. Η συγκρότηση και η διαδικασία στελέχωσης των Κοινών Γραμματειών των Προγραμμάτων INTERREG του παρόντος και ιδίως ο τρόπος της στελέχωσης αυτών από τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, από την Ελλάδα ή το εξωτερικό, η διαδικασία συγκρότησης και λειτουργίας επιτροπών ή άλλων οργάνων αξιολόγησης, τα κριτήρια, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος, καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 63.».

**Άρθρο 6**

**Συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 21 ν. 4914/2022**

Στην παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), περί αρμοδιοτήτων των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η περ. ε) αντικαθίσταται, β) στο τέλος της περ. στ), προστίθενται οι λέξεις «και της ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ,», γ) προστίθεται περ. ζ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» (ΕΥΔ ΤεΒο) έχει ιδίως τις εξής αρμοδιότητες:
α) διαχειρίζεται και παρακολουθεί το Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων», σύμφωνα με το άρθρο 8,
β) μεριμνά για τον οργανωτικό σχεδιασμό και λειτουργικό εκσυγχρονισμό των Ειδικών Υπηρεσιών της ΕΑΣ και της ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ,
γ) μεριμνά για την καλή λειτουργία και ασφάλεια των κτιριακών εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού και των τεχνικών υποδομών των Ειδικών Υπηρεσιών της ΕΑΣ και της ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ,
δ) μεριμνά για τη βέλτιστη αξιοποίηση του τεχνολογικού και τεχνικού εξοπλισμού, καθώς και των χώρων των οργανωτικών μονάδων της ΕΑΣ και της ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ,
ε) καταρτίζει και εκτελεί πρόγραμμα προμηθειών και υπηρεσιών για όλες τις υπηρεσίες της ΕΑΣ και την ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ και ασκεί καθήκοντα δικαιούχου έργων, πράξεων και δράσεων για λογαριασμό όλων των υπηρεσιών της ΕΑΣ και της ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή τα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων προγράμματα, αρμοδιότητας των υπηρεσιών αυτών, με την επιφύλαξη των διατάξεων για τις αρμοδιότητες της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας,
στ) συντονίζει τις ενέργειες που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πόρων, τον έλεγχο, την εκκαθάριση, τη λογιστική παρακολούθηση και την πληρωμή των δαπανών των Ειδικών Υπηρεσιών και των Μονάδων της ΕΑΣ και της ΕΥ ΧΜ-ΕΟΧ,
ζ) δύναται να ορίζεται ως υπόλογος διαχειριστής έργων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, σύμφωνα με το άρθρο 34 του ν. 5140/2024 (Α΄ 154), και να διενεργεί τις σχετικές πληρωμές, σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 5140/2024, στις περιπτώσεις που της έχουν ανατεθεί αρμοδιότητες υλοποίησης των εν λόγω έργων ως δικαιούχου.».

**Άρθρο 7**

**Επέκταση εφαρμογής του ν. 4314/2014 για τα Προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 και το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 66 ν. 4914/2022**

Στην περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 66 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), περί μεταβατικών διατάξεων, οι λέξεις «και ιστ΄» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ιστ΄, ιη΄, ιθ΄ και κ΄» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Ειδικώς οι παρακάτω διατάξεις του ν. 4314/2014 και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες πράξεις εφαρμόζονται και για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 και το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027:
α) Το άρθρο 27Α,
β) οι παρ. 2, 3, 4, 5, 8, 11, 15 και 16 του άρθρου 28,
γ) οι περ. α΄ έως στ΄, η΄, θ΄, ι΄, ιδ΄, ιε΄, ιστ΄, ιη΄, ιθ΄ και κ΄ της παρ. 2 και οι παρ. 3, 5, 6 και 8 του άρθρου 33,
δ) οι παρ. 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 47 και
ε) η παρ. 9 του άρθρου 48.».

**Άρθρο 8**
**Επιλεξιμότητα και ένταξη πράξεων παρόχων υπηρεσιών ύδατος σε προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 82 ν. 5264/2025**

Στην παρ. 2 του άρθρου 82 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), περί όρων για πράξεις που υλοποιούνται από παρόχους υπηρεσιών ύδατος στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 και του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Πράξεις που έχουν ενταχθεί για χρηματοδότηση σε Πρόγραμμα του Ε.Π.Α. μέχρι την 8η.10.2025 ή του ΕΣΠΑ 2021-2027 μέχρι την 11η.6.2025 και έχουν ως δικαιούχους παρόχους υπηρεσιών ύδατος, θεωρούνται επιλέξιμες για το Ε.Π.Α. ή για το ΕΣΠΑ 2021-2027, κατά παρέκκλιση της παρ. 3 του άρθρου 12Β του ν. 4001/2011 και του άρθρου 35 του ν. 5037/2023, εφόσον τροποποιηθεί η σχετική απόφαση ένταξης, ώστε να περιλαμβάνει τον ειδικό όρο της λήψης της διαχειριστικής επάρκειας μέχρι τις 31.12.2027. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται και σε τμηματοποιημένα και μεταφερόμενα έργα, που έχουν ήδη ενταχθεί ή πρόκειται να ενταχθούν σε Πρόγραμμα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027, καθώς και σε έργα που έχουν ήδη αξιολογηθεί και ενταχθεί σε άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία και τα οποία πρόκειται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027.».

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄**
**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**Άρθρο 9**
**Διάθεση χρηματοδότησης για τις δράσεις του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής - Αντικατάσταση παρ. 13 άρθρου 60 ν. 4914/2022**

Η παρ. 13 του άρθρου 60 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), περί χρηματοδοτήσεων και πληρωμών από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, αντικαθίσταται ως εξής:

«13. Για τις δράσεις του ΣΣ ΚΑΠ που εγγράφονται στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, η διάθεση χρηματοδότησης στον ειδικό λογαριασμό (ΕΛΕΓΕΠ) πραγματοποιείται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων μέσω λογαριασμών

δημοσίων επενδύσεων που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος ή σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα.».

**Άρθρο 10**

**Ρυθμίσεις για τους αποδέκτες έμμεσων πληρωμών του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 21 ν. 5140/2024**

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 5140/2024 (Α΄ 154), περί πληρωμής σε νομικά πρόσωπα ή αποδέκτες έμμεσης πληρωμής, μετά τις λέξεις «αφορά στα νομικά πρόσωπα», οι λέξεις «ιδιωτικού δικαίου» διαγράφονται και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η μεταφορά ποσού σε νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής γίνεται για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου ΑΠΔΕ και αφορά στα νομικά πρόσωπα εκτός του δημοσίου τομέα υπό την έννοια της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), που διαθέτουν τη διαχειριστική επάρκεια, προκειμένου να πληρώσουν σε μεταγενέστερο χρόνο τους δικαιούχους πληρωμής. Τα νομικά πρόσωπα/αποδέκτες έμμεσης πληρωμής του πρώτου εδαφίου δέχονται τις έμμεσες πληρωμές σε διακριτό για κάθε έργο ΑΠΔΕ λογαριασμό, τον οποίο τηρούν σε εμπορική τράπεζα ή στην Τράπεζα της Ελλάδος (εκτός λογαριασμού τύπου επενδύσεων) και προβαίνουν από αυτόν στις πληρωμές των δικαιούχων πληρωμής.».

**Άρθρο 11**

**Ρυθμίσεις για το μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση άρθρου 25 ν. 5140/2024**

Στο άρθρο 25 του ν. 5140/2024 (Α΄ 154), περί μητρώου δικαιούχων έμμεσων πληρωμών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) στην περ. β), οι λέξεις «προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία, εντός του οργανισμού τους, οικονομικής υπηρεσίας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «διαθέτουν διαχειριστική επάρκεια αναφορικά με την οικονομική διαχείριση», αβ) στην περ. γ), οι λέξεις «από ορκωτούς ελεγκτές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «που ελέγχονται από ορκωτούς ελεγκτές, εφόσον υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία», β) στην παρ. 3, οι λέξεις «ιδιωτικού δικαίου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της παρ. 2 του άρθρου 21» και το άρθρο 25 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 25

Μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Στο ΑΠΔΕ συστήνεται μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών. Υπόχρεοι εγγραφής στο μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών ΑΠΔΕ είναι τα νομικά πρόσωπα που χρηματοδοτούνται μέσω έμμεσης πληρωμής σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 21 για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου, εφόσον πληρούν κατ' ελάχιστον τους ακόλουθους όρους:

α) προβλέπεται ως σκοπός τους, η υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ,

β) διαθέτουν διαχειριστική επάρκεια αναφορικά με την οικονομική διαχείριση για την ορθή εκτέλεση των πληρωμών,
γ) τηρούν αναλυτικές οικονομικές καταστάσεις που ελέγχονται από ορκωτούς ελεγκτές, εφόσον υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, και
δ) είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα.
2. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τηρεί μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών από το ΑΠΔΕ.
3. Οι φορείς χρηματοδότησης ΑΠΔΕ ενημερώνουν το μητρώο σχετικά με τα νομικά πρόσωπα της παρ. 2 του άρθρου 21 που λαμβάνουν επιχορηγήσεις από αυτούς.».

**Άρθρο 12**
**Ορισμός ειδικών λογαριασμών και επιτελικών δομών ως υπόλογων έργων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Προσθήκη παρ. 1Α και 1Β στο άρθρο 34 του ν. 5140/2024**

Στο άρθρο 34 του ν. 5140/2024 (Α΄ 154), περί υπόλογων διαχειριστών έργου Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, προστίθενται παρ. 1Α και 1Β ως εξής:

«1Α. Οι Επιτελικές Δομές του άρθρου 23 του ν. 4914/2022 δύνανται να ορίζονται ως υπόλογοι διαχειριστές έργων του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΑΠΔΕ και να διενεργούν τις σχετικές πληρωμές σύμφωνα με το άρθρο 20 του παρόντος, εφόσον, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας τους, τους έχουν ανατεθεί αρμοδιότητες διαχείρισης ή υλοποίησης των εν λόγω έργων ως δικαιούχοι.
1Β. Ειδικοί λογαριασμοί και οργανισμοί πληρωμών, οι οποίοι υπάγονται σε φορείς Κεντρικής Διοίκησης με διακριτό από τον φορέα υπαγωγής Αριθμό Φορολογικού Μητρώου και διενεργούν πληρωμές έργων χρηματοδοτούμενων από το ΑΠΔΕ, δύνανται να ορίζονται ως υπόλογοι σε έργα Συλλογικών Αποφάσεων (ΣΑ) του φορέα υπαγωγής τους, καθώς και σε έργα ΣΑ φορέων χρηματοδότησης διαφορετικών από τον φορέα υπαγωγής τους, εφόσον το αντικείμενο των έργων εμπίπτει στους σκοπούς λειτουργίας τους. Στην περίπτωση αυτή, οι ανωτέρω ενεργούν ως υπόλογοι έναντι του φορέα χρηματοδότησης της ΣΑ, εφαρμόζουν το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση και εκτέλεση έργων του ΑΠΔΕ και υπέχουν τις υποχρεώσεις και ευθύνες που προβλέπονται για τους υπολόγους.».

**Άρθρο 13**
**Δυνατότητα υπερδέσμευσης στα Ειδικά Προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026-2030 - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 15 του ν. 5264/2025**

Στο άρθρο 15 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), περί Ειδικών Προγραμμάτων, προστίθεται παρ. 4 ως εξής:

«4. Τα Ειδικά Προγράμματα δύναται να λάβουν υπερδέσμευση, έως ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του προϋπολογισμού τους. Για τυχόν περαιτέρω αύξηση του προϋπολογισμού των Ειδικών Προγραμμάτων απαιτείται αύξηση του προϋπολογισμού του Ε.Π.Α., με την κοινή απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 45.».

**Άρθρο 14**

**Ρύθμιση ζητημάτων αποζημίωσης υπερωριακής απασχόλησης και υποστήριξης της Διεύθυνσης Διαχείρισης του Υποπρογράμματος του Τομέα Δημοσίων Επενδύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Τροποποίηση άρθρου 39Α ν. 5264/2025**

Στο άρθρο 39Α του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), περί σύστασης και διάρθρωσης Διεύθυνσης Διαχείρισης του Υποπρογράμματος του Τομέα Δημοσίων Επενδύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 5, προστίθεται τρίτο εδάφιο, β) προστίθενται παρ. 5Α και 5Β και το άρθρο 39Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 39Α

Σύσταση και διάρθρωση Διεύθυνσης Διαχείρισης του Υποπρογράμματος του Τομέα Δημοσίων Επενδύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

1. Στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συστήνεται Διεύθυνση Διαχείρισης Υποπρογράμματος «Τομέα Δημοσίων Επενδύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων» του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (Τ.Π.Α.), η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 36 και υπάγεται απευθείας στη Γενική Γραμματεία Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης.

2. Η Διεύθυνση Διαχείρισης του Υποπρογράμματος «Τομέα Δημοσίων Επενδύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων» έχει ως επιχειρησιακό στόχο τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση των δράσεων χρηματοδοτικών εργαλείων και συναφών έργων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) που υλοποιούνται από το Υπουργείο και διαρθρώνεται στα ακόλουθα δύο (2) τμήματα:

α) Τμήμα Προγραμματισμού, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης και

β) Τμήμα Παρακολούθησης και Ελέγχου.

3. Το Τμήμα Προγραμματισμού, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) την ενεργοποίηση του προγράμματος, τη σύνταξη των προσκλήσεων, καθώς και τη μέριμνα για την έκδοση και δημοσιοποίησή τους και β) τη συγκέντρωση των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων για την ένταξη έργων στο πρόγραμμα, την αξιολόγηση, τον έλεγχο επιλεξιμότητας και τη χρηματοδότηση των πράξεων.

4. Το Τμήμα Παρακολούθησης και Ελέγχου έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων από τους δικαιούχους και τη σύνταξη των προβλεπόμενων εκθέσεων, β) τη μέριμνα για τη δημοσιοποίηση και προβολή των δράσεων και των στόχων του Υποπρογράμματος με βάση το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και τον οδηγό δημοσιότητας της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 33, γ) τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων, δ) την τήρηση αρχείων και την παροχή στοιχείων προς την Υπηρεσία Συντονισμού του άρθρου 35 και ε) τη σύνταξη εκθέσεων παρακολούθησης προόδου και ολοκλήρωσης του Υποπρογράμματος.

5. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Υποπρογράμματος στελεχώνεται με υπαλλήλους πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ) ή τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ) όλων των κλάδων που υπηρετούν στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για την αντιμετώπιση αυξημένων αναγκών της Διεύθυνσης εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 1 του άρθρου 39. Για

την αποζημίωση της υπερωριακής απασχόλησης για το σύνολο του προσωπικού της Διεύθυνσης εφαρμόζεται η περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 39.

5Α. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Υποπρογράμματος δύναται να λαμβάνει επιστημονική και τεχνική υποστήριξη στο έργο της από τη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

5Β. Το Τμήμα Γ΄ Τεχνικής Βοήθειας και Υποστήριξης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 73 του π.δ. 5/2022 (Α΄ 15), υποστηρίζει τη Διεύθυνση Διαχείρισης Υποπρογράμματος ως προς τη διαχείριση και εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας για υπηρεσίες, μελέτες και προμήθειες, τη διοργάνωση και υποστήριξη κάθε τεχνικής ή άλλης συνάντησης που είναι απαραίτητη για την υλοποίηση του έργου της Διεύθυνσης, τη συλλογή και έγκαιρη καταχώρηση δεδομένων στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, την τήρηση αρχείου, την ευθύνη για τη διακίνηση των εγγράφων και εν γένει την παροχή γραμματειακής συνδρομής.

6. Μέχρι την πλήρη λειτουργία της Διεύθυνσης Διαχείρισης Υποπρογράμματος, οι αρμοδιότητες του άρθρου 36 για το Υποπρόγραμμα εξακολουθούν να ασκούνται από την Αυτοτελή Διεύθυνση Συντονισμού, Διαχείρισης και Παρακολούθησης Έργων και Διαχείρισης Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.».

**Άρθρο 15**

**Ολοκλήρωση Έργων Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2025 - Τροποποίηση παρ. 10 άρθρου 42 ν. 5264/2025**

Στην παρ. 10 του άρθρου 42 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), περί μεταβατικής περιόδου διαχείρισης έργων Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 10 διαμορφώνεται ως εξής:

«10. Ως προς το Ειδικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2025 και το Ειδικό Πρόγραμμα της Προεδρίας της Κυβέρνησης 2021-2025, είναι δυνατή η ένταξη έργων μέχρι την εξάντληση του διαθέσιμου προϋπολογισμού των Προγραμμάτων αυτών, όπως αυτός έχει εγκριθεί με την υπ' αρ. 149042/28.8.2025 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Έγκριση Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης: στόχοι, άξονες προτεραιότητας και σύστημα διοίκησης και διαχείρισης» (Β' 4879) και την υπ' αρ. 5985/20.1.2022 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Γενικού Γραμματέα του Πρωθυπουργού «Έγκριση του Ειδικού Προγράμματος της Προεδρίας της Κυβέρνησης: στόχοι, άξονες προτεραιότητες και σύστημα διοίκησης και διαχείρισης» (Β΄ 1045) αντίστοιχα. Η ολοκλήρωση των έργων του Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2025 δύναται να πραγματοποιηθεί έως τις 31.12.2030.».

**Άρθρο 16**

**Κατηγοριοποίηση Συλλογικών Αποφάσεων του εθνικού σκέλους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 44 ν. 5264/2025**

Στην παρ. 3 του άρθρου 44 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), περί χρηματοδοτήσεων και πληρωμών, μετά τις λέξεις «στο Α.Π.Δ.Ε», προστίθεται η λέξη «τουλάχιστον» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Για τη χρηματοδότηση των έργων του Ε.Π.Α. 2026-2030 εκδίδεται στο Α.Π.Δ.Ε. τουλάχιστον μία Σ.Α. ανά εγκεκριμένο πρόγραμμα Ε.Π.Α., ανά φορέα χρηματοδότησης και ανά Κεντρικό Λογαριασμό.».

**Άρθρο 17**

**Έγκριση υπερδέσμευσης Ειδικών Προγραμμάτων Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης - Ορισμός φορέων για την κατ' εξαίρεση χρηματοδότηση πάγιων λειτουργικών δαπανών από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης - Προσθήκη παρ. 13Α και τροποποίηση παρ. 24 άρθρου 45 ν. 5264/2025**

1. Στο άρθρο 45 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, προστίθεται παρ. 13Α ως εξής:

«13Α. Με απόφαση του αρμόδιου για το Ε.Π.Α. Υπουργού εγκρίνεται υπερδέσμευση σε ποσοστό έως δέκα τοις εκατό (10%) για τα Ειδικά Προγράμματα του Ε.Π.Α. της εκάστοτε τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 15.».

2. Στην παρ. 24 του άρθρου 45 του ν. 5264/2025, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) τα υφιστάμενα εδάφια, πρώτο και δεύτερο, τίθενται ως περ. α) και β) αντίστοιχα, β) στη νέα περ. α), βα) μετά τις λέξεις «των λειτουργικών δαπανών,» προστίθενται οι λέξεις «με τις οποίες συμπληρώνονται οι επιλέξιμες δαπάνες για χρηματοδότηση από τα προγράμματα του Ε.Π.Α. σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20 και ορίζονται», ββ) η λέξη «εταιρειών» αντικαθίσταται από τη λέξη «φορέων», γ) στη νέα περ. β), γα) οι λέξεις «Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι εταιρείες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Με απόφαση του αρμόδιου για το Ε.Π.Α. Υπουργού ορίζονται οι φορείς», γβ) οι λέξεις «του προηγούμενου εδαφίου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της περ. α) της παρούσας» και η παρ. 24 διαμορφώνεται ως εξής:

«24. α) Με απόφαση του αρμόδιου για το Ε.Π.Α. Υπουργού καθορίζονται τα είδη των λειτουργικών δαπανών, με τις οποίες συμπληρώνονται οι επιλέξιμες δαπάνες για χρηματοδότηση από τα προγράμματα του Ε.Π.Α. σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20 και ορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι και τα κριτήρια, ιδίως η ύπαρξη χρηματοδότησης από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή η επάρκεια ίδιων πόρων, για την κατ' εξαίρεση χρηματοδότηση πάγιων λειτουργικών δαπανών φορέων του δημόσιου τομέα κατά την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143).
β) Με απόφαση του αρμόδιου για το Ε.Π.Α. Υπουργού ορίζονται οι φορείς του δημόσιου τομέα κατά την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 που πληρούν τις προϋποθέσεις της περ. α) της παρούσας.».

**Άρθρο 18**

**Υλοποίηση έργων από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Ανώνυμη Εταιρεία - Τροποποίηση άρθρου 5Β ν. 3986/2011**

1. Στο άρθρο 5Β του ν. 3986/2011 (Α΄ 152), περί ωρίμανσης συμβάσεων στρατηγικής σημασίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) ο τίτλος αντικαθίσταται, β) προστίθενται παρ. 9, 10 και 11 και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 5Β διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5Β

Ωρίμανση, διενέργεια, παρακολούθηση και υλοποίηση έργων από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Ανώνυμη Εταιρεία

1. Η Ε.Ε.ΣΥ.Π. είναι αρμόδια για την ωρίμανση Συμβάσεων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του άρθρου 126 του ν. 4799/2021 (Α΄ 78), τη διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών για την ανάθεση αυτών και την παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων που ανατίθενται στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 130 του ίδιου νόμου. Κατά τη διενέργεια των εν λόγω διαγωνιστικών διαδικασιών, η Ε.Ε.ΣΥ.Π. λειτουργεί ως Διενεργούσα τον διαγωνισμό Αρχή για λογαριασμό του δικαιούχου του Προγράμματος, εκτελεί όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την ομαλή εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας και προβαίνει στην κατακύρωση της σύμβασης, καθώς και σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες μέχρι την πλήρωση των τυχόν προβλεπομένων αιρέσεων. Η σύμβαση υπογράφεται από τον δικαιούχο του Προγράμματος, ο οποίος αποτελεί και την Αναθέτουσα Αρχή.

Για την επιτέλεση του σκοπού της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 1 και την άσκηση των αρμοδιοτήτων του παρόντος άρθρου, δημιουργείται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π., ως διακριτός λειτουργικός κλάδος δραστηριότητας αυτής, Μονάδα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, η οποία λειτουργεί ως διακριτή λογιστική μονάδα.

2. Η Ε.Ε.ΣΥ.Π. διενεργεί την ωρίμανση των Συμβάσεων του Προγράμματος της παρ. 1, τη διενέργεια των σχετικών διαγωνιστικών διαδικασιών και την παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων που ανατίθενται στο πλαίσιο αυτών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος άρθρου, των άρθρων 125 έως 131 του ν. 4799/2021 και των όρων της σύμβασης της περ. α) της παρ. 3. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών η Ε.Ε.ΣΥ.Π. ενεργεί κατ' εντολή, για λογαριασμό και στο όνομα του δικαιούχου του Προγράμματος ή/και ύστερα από έγκριση του ανωτέρω δικαιούχου και υπέχει έναντι τρίτων αστική ευθύνη για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

3. α) Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παρ. 1 υπογράφεται μεταξύ της Ε.Ε.ΣΥ.Π. και του δικαιούχου του Προγράμματος σύμβαση, με την οποία τίθενται οι ελάχιστοι υποχρεωτικοί όροι που προβλέπονται στην παρ. 4. Με τη σύμβαση αυτήν εξειδικεύεται περαιτέρω το περιεχόμενο της αρμοδιότητας που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. με την έκδοση της απόφασης της Κυβερνητικής Επιτροπής Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, καθορίζεται η αμοιβή της Ε.Ε.ΣΥ.Π. για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, προβλέπονται οι ειδικότερες υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών, καθώς και οι σχετικές προθεσμίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους. Με την ίδια σύμβαση μπορεί να ρυθμίζεται και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση της αρμοδιότητας της Ε.Ε.ΣΥ.Π..

β) Σε περίπτωση που η Σύμβαση του Προγράμματος είναι αρμοδιότητας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), σύμφωνα με το άρθρο 126 του ν. 4799/2021, η σύμβαση της περ. α) υπογράφεται από τον οικείο Περιφερειάρχη ή τον οικείο Δήμαρχο.

4. Για την εκτέλεση της σύμβασης που προβλέπεται στην περ. α) της παρ. 3:
α) Το αρμόδιο για την υπογραφή της σύμβασης όργανο υποχρεούται να:
αα) παρέχει στην η Ε.Ε.ΣΥ.Π. όλες τις αναγκαίες για την άσκηση της αρμοδιότητάς της πληροφορίες, μελέτες και έγγραφα, που του ζητούνται και να ανταποκρίνεται εντός του χρονοδιαγράμματος και των εν γένει προθεσμιών που συμφωνούνται με την Ε.Ε.ΣΥ.Π., ως προς τα ζητήματα που είναι κρίσιμα για την πρόοδο της Σύμβασης και
αβ) εγκρίνει, μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την παραλαβή πλήρους και εμπεριστατωμένης εισήγησης της Ε.Ε.ΣΥ.Π., άλλως να απορρίπτει ρητά και αιτιολογημένα εντός της ίδιας προθεσμίας τη σχετική εισήγηση για:
i) τον προϋπολογισμό του αντικειμένου που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. και τις τυχόν τροποποιήσεις του,
ii) τη μελέτη σκοπιμότητας του έργου, και
iii) τη διακήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της σύμβασης.
Σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της ανωτέρω μηνιαίας προθεσμίας, οι σχετικές με τα ανωτέρω ζητήματα εισηγήσεις της Ε.Ε.ΣΥ.Π. θεωρείται ότι έχουν αυτοδικαίως εγκριθεί.
Σε περίπτωση ρητής απόρριψης των εισηγήσεων της η Ε.Ε.ΣΥ.Π. από το αρμόδιο για την υπογραφή της σύμβασης όργανο εφαρμόζονται τα άρθρα 128 και 129 του ν. 4799/2021, για την αξιολόγηση και αναθεώρηση της Σύμβασης.
β) Η Ε.Ε.ΣΥ.Π. υποχρεούται σε:
αα) άρτια, πλήρη και σύμφωνη προς τους κανόνες της σύγχρονης επιστήμης και τέχνης άσκηση της αρμοδιότητάς του στο πλαίσιο εκτέλεσης της σύμβασης, εντός του χρονοδιαγράμματος και των εν γένει προθεσμιών που προβλέπεται σε αυτήν,
ββ) πλήρη και εμπεριστατωμένη υποβολή εισηγήσεων στο αρμόδιο για την υπογραφή της σύμβασης όργανο, για τα ζητήματα της υποπερ. αβ) της περ. α), και
γγ) έγκαιρη και τακτική έγγραφη ενημέρωση του αρμόδιου για την υπογραφή της σύμβασης οργάνου και του εποπτεύοντος Υπουργού, σχετικά με την πρόοδο της ωρίμανσης της Σύμβασης, της διαγωνιστικής διαδικασίας ή την εκτέλεση της σύμβασης.
γ) Το συνολικό κόστος των αρμοδιοτήτων ωρίμανσης των συμβάσεων, διενέργειας των συναφών διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθησης της εκτέλεσης των συμβάσεων που ανατίθενται στην η Ε.Ε.ΣΥ.Π. με τη σύμβαση της περ. α) της παρ. 3, καλύπτονται πλήρως από τον δικαιούχο του Προγράμματος ή τον φορέα που είναι αρμόδιος για τη χρηματοδότηση του αντικειμένου, που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. ή τον εκάστοτε υπόχρεο βάσει του οικείου χρηματοδοτικού εργαλείου, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του αντικειμένου που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. και τις τυχόν τροποποιήσεις του. Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων που ορίζονται στις περ. δ) και ε), προκαταβάλλεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. από τον δικαιούχο του Προγράμματος ή τον φορέα που είναι αρμόδιος για τη χρηματοδότηση του αντικειμένου, που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. ή τον εκάστοτε υπόχρεο βάσει του οικείου χρηματοδοτικού εργαλείου τουλάχιστον το ογδόντα τοις εκατό (80%) του προϋπολογισμού, που αφορά στις δαπάνες για την ωρίμανση της σύμβασης, τη διενέργεια της διαγωνιστικής διαδικασίας ή την παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης και τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) των λειτουργικών εξόδων, που αναμένεται να έχει η Ε.Ε.ΣΥ.Π. για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών κατά τα προβλεπόμενα στη σύμβαση της παρ. 3. Το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό, εξοφλείται από τον Δικαιούχο ή τον φορέα που είναι αρμόδιος για τη χρηματοδότηση του αντικειμένου, που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. ή τον

εκάστοτε υπόχρεο βάσει του οικείου χρηματοδοτικού εργαλείου τμηματικά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση της παρ. 3.
Το τρίτο εδάφιο καταλαμβάνει και τις ήδη συναφθείσες, κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας, συμβάσεις.
Ειδικά για τα έργα τα οποία έχουν ενταχθεί ή εντάσσονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης με σκοπό την ωρίμανσή τους για τη μεταφορά τους στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), δύναται να προκαταβάλλεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. το συνολικό κόστος των δαπανών και των λειτουργικών εξόδων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων ωρίμανσης των συμβάσεων, διενέργειας των συναφών διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθησης της εκτέλεσης των ως άνω έργων, κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 5140/2024 (Α΄ 154), περί ένταξης έργων στο ΑΠΔΕ, με την επιφύλαξη τήρησης των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και δυνάμει σχετικής προγραμματικής συμφωνίας της Ε.Ε.ΣΥ.Π. με τον Φορέα Χρηματοδότησης.
δ) Για συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από πόρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης «Next Generation EU» και του εντασσόμενου σε αυτόν Ταμείου Ανάκαμψης και Σταθερότητας υπογράφεται σύμβαση μεταξύ της Ε.Ε.ΣΥ.Π. και του Ταμείου Ανάκαμψης, εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, που προβλέπει ότι προκαταβάλλεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. ποσό μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ έναντι της παροχής υπηρεσιών ωρίμανσης συμβάσεων, διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών ή παρακολούθησης της εκτέλεσης συμβάσεων, που θα ανατεθούν στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. από τους δικαιούχους των Προγραμμάτων. Το ποσό αυτό παρακρατείται έναντι των δικαιούχων των Προγραμμάτων από το Ταμείο Ανάκαμψης και συμψηφίζεται με οφειλές τους προς την Ε.Ε.ΣΥ.Π., μέχρι του ποσού που ορίζεται ανά σύμβαση, που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. της παρ. 3.
ε) Εκτός των ανωτέρω, με την επιφύλαξη των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, η Ε.Ε.ΣΥ.Π. δύναται να λαμβάνει χρηματοδότηση για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών από το Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Σ.Π.Α.), προκειμένου να ωριμάζει Συμβάσεις, που δύνανται να χρηματοδοτηθούν από πόρους του προγράμματος Ε.Σ.Π.Α..
Κατά την εκτέλεση της σύμβασης της περ. α) της παρ. 3, η Ε.Ε.ΣΥ.Π. ευθύνεται αποκλειστικά και μόνον έναντι του δικαιούχου του Προγράμματος για θέματα της αρμοδιότητάς της και υπέχει έναντι τρίτων αστική ευθύνη για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.
Κάθε ευθύνη της Ε.Ε.ΣΥ.Π. από τη σύμβαση, που συναρτάται με τα ζητήματα της περ. β) αποσβέννυται με την αντίστοιχη ρητή ή σιωπηρή έγκριση του αρμόδιου για την υπογραφή της σύμβασης οργάνου.
στ) Για την καταβολή και προκαταβολή στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. των δαπανών και των λειτουργικών εξόδων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, ο Δικαιούχος ή ο φορέας που είναι αρμόδιος για τη χρηματοδότηση του αντικειμένου, που ανατίθεται στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. ή τον εκάστοτε υπόχρεο βάσει του οικείου χρηματοδοτικού εργαλείου καταβάλλει απευθείας ποσά που ορίζονται στη σύμβαση της παρ. 3 στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύεται εγγράφως σε αυτόν από την Ε.Ε.ΣΥ.Π.. Στις συμβάσεις της παρ. 3 που έχουν συναφθεί κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας και στο πλαίσιο των οποίων η Ε.Ε.ΣΥ.Π. έχει οριστεί υπόλογος από τον δικαιούχο του Προγράμματος, για την προκαταβολή ή την καταβολή σε αυτό των δαπανών ή των λειτουργικών εξόδων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, δεν εφαρμόζονται οι

διατάξεις του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 1 του παρόντος.

η) Κατά παρέκκλιση κάθε ειδικής ή γενικής διάταξης, για την καταβολή και προκαταβολή στο ΤΑΙΠΕΔ των οριζόμενων δυνάμει της παρούσας ποσών, δεν απαιτείται η υποβολή ισόποσης ή άλλης εγγύησης από το ΤΑΙΠΕΔ.

5. Ο συνολικός προϋπολογισμός των συμβάσεων της περ. α) της παρ. 3 μπορεί, ύστερα από συμφωνία των συμβαλλομένων μερών, να προσαυξάνεται έως μία μονάδα τοις εκατό (1%) επί του Προϋπολογισμού της Σύμβασης Στρατηγικής Σημασίας, όπως ορίζεται στον ν. 4799/2021, για την κάλυψη των αναγκαίων λειτουργικών δαπανών της Ε.Ε.ΣΥ.Π. που συνάπτονται με την παροχή των υπηρεσιών της σε εκτέλεση των συμβάσεων αυτών.

6. Κατά την ωρίμανση μιας σύμβασης, τη διενέργεια της διαγωνιστικής διαδικασίας ή την παρακολούθηση της εκτέλεσης μιας σύμβασης εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 10 έως 17 του παρόντος νόμου.

7. Ο μοναδικός μέτοχος της εταιρείας Ε.Ε.ΣΥ.Π. δύναται να ορίζει, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, την Ε.Ε.ΣΥ.Π. ως φορέα υλοποίησης/δικαιούχο εκτέλεσης, φορέα ωρίμανσης, διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθησης της εκτέλεσης συμβάσεων έργων, δράσεων και προγραμμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, εφόσον αυτά δεν έχουν ενταχθεί στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, εφαρμοζόμενων αναλογικά των παρ. 4, 5 και 6 του παρόντος άρθρου και της παρ. 13 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147), περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.

8. Η Ε.Ε.ΣΥ.Π. δύναται να ορίζεται, με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου φορέα ή κρίσιμης οντότητας κατά τους ορισμούς του ν. 5236/2025 (Α΄ 175), ως φορέας ωρίμανσης, διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθησης της εκτέλεσης συμβάσεων έργων, υπηρεσιών, δράσεων και προγραμμάτων στο πλαίσιο των τομέων της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας και της άμυνας ή των τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται η εκάστοτε κρίσιμη οντότητα. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται αναλογικά οι παρ. 4, 5 και 6 του παρόντος και η παρ. 13 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.

9. Το συνολικό κόστος δαπανών της Ε.Ε.ΣΥ.Π. για την άσκηση των αρμοδιοτήτων ωρίμανσης, διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθησης της εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων πράξεων βαρύνουν το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.), και συγκεκριμένα, το οικείο Τομεακό/Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Φορέα Πολιτικής για λογαριασμό του οποίου ενεργεί η Ε.Ε.ΣΥ.Π., εντός του εγκεκριμένου ορίου του προϋπολογισμού του εκάστοτε Προγράμματος.

10. Ως προς τις δαπάνες της Ε.Ε.ΣΥ.Π. για την άσκηση των αρμοδιοτήτων ωρίμανσης, διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθησης της εκτέλεσης έργων που χρηματοδοτούνται από το Ε.Π.Α. με φορέα πολιτικής, υπουργείο ή περιφέρεια, σύμφωνα με την περ. κζ) του άρθρου 3 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας που αντιστοιχεί στις εν λόγω δαπάνες, ανακτήσιμες ή μη, είναι επιλέξιμη δαπάνη Ε.Π.Α. και επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του εκάστοτε έργου.

11. Η παρ. 10 εφαρμόζεται αναλογικά και στις περιπτώσεις έργου Ε.Π.Α. που αφορά στην ωρίμανση, διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών και παρακολούθηση της εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.».

2. Οι παρ. 10 και 11 του άρθρου 5Β του ν. 3986/2011 καταλαμβάνουν και τα έργα που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης πριν από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Άρθρο 19**

**Χρηματοδότηση αναληφθεισών νομικών δεσμεύσεων έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Αντικατάσταση άρθρου 40 ν. 5294/2026**

Το άρθρο 40 του ν. 5294/2026 (Α΄ 58), περί ρύθμισης θεμάτων χρηματοδότησης αναληφθεισών νομικών δεσμεύσεων έργων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 40

Ρύθμιση θεμάτων χρηματοδότησης αναληφθεισών νομικών δεσμεύσεων έργων

1. Με την ανάκληση απόφασης ένταξης έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 4 της υπό στοιχεία 119126ΕΞ2021/28.9.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β΄ 4498), και για την εκπλήρωση τυχόν οικονομικών εκκρεμοτήτων που απορρέουν από αναληφθείσες, κατά τον χρόνο της ανάκλησης, νομικές δεσμεύσεις, είναι δυνατή η ένταξη έργου σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις των κανόνων διαχείρισής του. Εφόσον δεν είναι εφικτή η ένταξη σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα, το υπουργείο ευθύνης του έργου μεριμνά για την ένταξη του έργου στο οικείο Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, εντός του εγκεκριμένου ορίου του προϋπολογισμού του.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται αναλογικά και σε περιπτώσεις οικονομικών εκκρεμοτήτων που απορρέουν από αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις κατά τον χρόνο έκδοσης αποφάσεων τροποποίησης των αποφάσεων ένταξης, με τις οποίες επέρχεται μείωση του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

3. Η παρ. 1 δύναται να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περιπτώσεις έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, των οποίων τα σχέδια συμβάσεων που έχουν υποβληθεί στο Ελεγκτικό Συνέδριο προς προσυμβατικό έλεγχο έχει κριθεί, κατά τον χρόνο ανάκλησης ή τροποποίησης της οικείας απόφασης ένταξης, ότι δεν κωλύεται η υπογραφή τους.».

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄**

**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ**

**Άρθρο 20**

**Διεύρυνση αρμοδιοτήτων του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και ορισμός των φορέων των Παραρτημάτων αυτού - Αντικατάσταση παρ. 6 άρθρου 10 ν. 4872/2021**

Η παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4872/2021 (Α΄ 247), περί Γραφείου Διοικητή Ειδικής Υπηρεσίας και Αυτοτελούς Τμήματος Παρατηρητηρίου, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. α) Στην Ειδική Υπηρεσία συστήνεται Αυτοτελές Τμήμα Παρατηρητηρίου (εφεξής «Εθνικό Παρατηρητήριο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης»), το οποίο υπάγεται απευθείας στον Διοικητή, στελεχώνεται από το προσωπικό της παρ. 1 του άρθρου 11 και έχει ως αρμοδιότητα τη συστηματική παρακολούθηση και την τεκμηριωμένη αποτίμηση της επίτευξης των στόχων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των στόχων και προτάσεων του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), βάσει αντικειμενικών δεδομένων, καθώς και την εισήγηση τεκμηριωμένων μέτρων, προτάσεων πολιτικής και παρεμβάσεων για τη βελτίωση του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, και την προώθηση της αμερόληπτης ενημέρωσης, της συμπερίληψης και της συμμετοχικής διακυβέρνησης στις περιοχές Δίκαιης Μετάβασης. Στις λιγνιτικές περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ), που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ ΔΑΜ 2021-2027, συστήνονται Παραρτήματα του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης ως εξής:

αα) Παράρτημα Δυτικής Μακεδονίας, με φορέα επιστημονικής υποστήριξης το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και φορείς τοπικής επιχειρηματικής υποστήριξης τα τοπικά επιμελητήρια και

αβ) Παράρτημα Μεγαλόπολης, με φορέα επιστημονικής υποστήριξης το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και φορείς τοπικής επιχειρηματικής υποστήριξης το Επιμελητήριο Αρκαδίας και το Επιμελητήριο Μεσσηνίας.

β) Με σκοπό την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και σε εφαρμογή του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), περί ψηφιακής διακυβέρνησης και του ν. 3882/2010 (Α΄ 166), περί εθνικής υποδομής γεωχωρικών πληροφοριών, δύναται να αντληθούν στοιχεία, σύνολα δεδομένων, γεωχωρικά δεδομένα και πληροφορίες που τηρούν, συλλέγουν, παράγουν ή επεξεργάζονται οι φορείς του δημόσιου τομέα. Η διάθεση των δεδομένων πραγματοποιείται, κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του Διοικητή ή μέσω διαλειτουργικότητας, σε δομημένη, μηχαναγνώσιμη, και όπου είναι τεχνικά εφικτό, αυτοματοποιημένη μορφή, με την επιφύλαξη του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) και του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) και ειδικών διατάξεων περί απορρήτου. Τα δεδομένα παρακολούθησης και οι δείκτες που παράγονται από το Εθνικό Παρατηρητήριο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης κατά την αποτίμηση της επίτευξης των στόχων του ΣΔΑΜ αναρτώνται και διατίθενται στο Εθνικό Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων (data.gov.gr), σε ανοικτό, δομημένο και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, σύμφωνα με τον ν. 4727/2020, τον ν. 3882/2010, την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (L 172) και την υπό στοιχεία 11654/ΕΞ/31.3.2026 απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Καθορισμός των λεπτομερειακών, τεχνικών και διαδικαστικών θεμάτων για την εφαρμογή του Κεφαλαίου Ι' του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση [Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024] Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες [Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972] και άλλες διατάξεις» (Α΄ 184)» (Β΄ 2235).».

**Άρθρο 21**

**Διαδικασία πλήρωσης κενωμένων θέσεων στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης - Τροποποίηση άρθρου 12Α ν. 4872/2021**

Στο άρθρο 12Α του ν. 4872/2021 (Α΄ 247), περί αποσπάσεων προσωπικού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) το μόνο υφιστάμενο εδάφιο τίθεται ως παρ. 1, β) στη νέα παρ. 1, μετά τις λέξεις «περ. α) της παρ. 3», προστίθενται οι λέξεις «του άρθρου 11», γ) προστίθεται παρ. 2 και το άρθρο 12Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 12Α

Αποσπάσεις προσωπικού

1. Η διαδικασία για τη διενέργεια αποσπάσεων στην «Ελληνική Εταιρεία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Α.Ε.» του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του εσωτερικού άρθρου 20, του καταστατικού του άρθρου 15 και στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 11, δύναται να εφαρμοσθεί άπαξ, εντός ενός (1) έτους, από την 1η Δεκεμβρίου 2023.

2. Η διαδικασία για τη διενέργεια αποσπάσεων στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 11 εφαρμόζεται και για την πλήρωση των θέσεων της Υπηρεσίας που κενώνονται σε συνέχεια της εφαρμογής του δευτέρου εδαφίου της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 11.».

**Άρθρο 22**

**Θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης - Προσθήκη παρ. 2Α στο άρθρο 16 του ν. 4872/2021**

Στο άρθρο 16 του ν. 4872/2021 (Α΄ 247), περί εξουσιοδοτικών διατάξεων Μέρους Β΄, προστίθεται παρ. 2Α ως εξής:

«2Α. Με απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης δύναται να εξειδικεύονται τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, το πλαίσιο συνεργασίας των Παραρτημάτων του και των φορέων της περ. α) της παρ. 6 του άρθρου 10, η διαδικασία υποβολής αιτημάτων και διάθεσης δεδομένων, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 10.».

**Άρθρο 23**

**Παράταση αποσπάσεων στην Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης**

Οι εν ισχύ αποσπάσεις για το σύνολο του προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης που έχουν διενεργηθεί δυνάμει της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 4872/2021 (Α΄ 247) έως τη δημοσίευση του παρόντος, παρατείνονται αυτοδίκαια έως την 31η Δεκεμβρίου 2030, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄**

**ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ**

**Άρθρο 24**
**Μετονομασία του Κοινωνικού Κλιματικού Ταμείου σε Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα**

1. Το «Κοινωνικό Κλιματικό Ταμείο», που συστάθηκε με τον ν. 5294/2026 (Α΄ 58), μετονομάζεται σε «Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα».
2. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται το «Κοινωνικό Κλιματικό Ταμείο (ΚΚΤ)», νοείται εφεξής το «Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα (ΚτΚ)». Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται το «Κοινωνικό Κλιματικό Σχέδιο», νοείται εφεξής το «Κοινωνικό Σχέδιο για το Κλίμα».

**Άρθρο 25**
**Κάλυψη Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και άλλων εξόδων έργων του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και του Ταμείου Εκσυγχρονισμού - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 22 του ν. 5294/2026**

Στο άρθρο 22 του ν. 5294/2026 (Α΄ 58), περί χρηματοδοτήσεων και πληρωμών από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για τα έργα του Κοινωνικού Κλιματικού Ταμείου και του Ταμείου Εκσυγχρονισμού, προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, καθώς και τυχόν άλλα μη επιλέξιμα ποσά που είναι απαραίτητα για τον λειτουργικό χαρακτήρα των έργων, καλύπτονται από εθνικούς πόρους του συγχρηματοδοτούμενου ΑΠΔΕ και αναγράφονται στην απόφαση ένταξης του έργου.».

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄**
**ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Άρθρο 26**
**Επέκταση της απαλλαγής από την εισφορά του ν. 128/1975 σε δάνεια και πιστώσεις στο πλαίσιο συνεπένδυσης κεφαλαίων διαχείρισης της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Ανώνυμη Εταιρεία - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου έβδομου ν. 3912/2011**

Στην παρ. 2 του άρθρου έβδομου του ν. 3912/2011 (Α΄ 17), περί απαλλαγών και προνομίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, αα) μετά τις λέξεις «συνεπένδυσης κεφαλαίων, που προέρχονται», προστίθεται η λέξη «είτε», αβ) μετά τις λέξεις «από την Ευρωπαϊκή Ένωση», προστίθενται οι λέξεις «, είτε από εθνικούς πόρους οποιασδήποτε προέλευσης, είτε από ευρωπαϊκούς ή διεθνείς πολυμερείς οργανισμούς,», αγ) οι λέξεις «η ΕΤΕΑΝ Α.Ε.» αντικαθίστανται από τις λέξεις «η ΕΑΤ Α.Ε.», αδ) μετά τις λέξεις «από την Ε.Ε.», προστίθενται οι λέξεις «ή από ευρωπαϊκούς ή διεθνείς πολυμερείς οργανισμούς ή από εθνικούς πόρους», β) το δεύτερο εδάφιο διαγράφεται και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Σε δάνεια και πιστώσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο συνεπένδυσης κεφαλαίων, που προέρχονται είτε από προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε από εθνικούς πόρους οποιασδήποτε προέλευσης, είτε από ευρωπαϊκούς ή διεθνείς

πολυμερείς οργανισμούς, και διαχειρίζεται η ΕΑΤ Α.Ε., και κεφαλαίων που προέρχονται από πιστωτικά ιδρύματα, δεν επιβάλλεται η εισφορά του ν. 128/1975 (Α΄ 178) στο μέρος των κεφαλαίων που προέρχονται από τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. ή από ευρωπαϊκούς ή διεθνείς πολυμερείς οργανισμούς ή από εθνικούς πόρους προγράμματα.».

**Άρθρο 27**
**Ρυθμίσεις για την Κοινότητα Ακρινής Δήμου Κοζάνης της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας**

1. Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν ιδιοκτησία εντός των εδαφικών ορίων της Κοινότητας Ακρινής του Δήμου Κοζάνης της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, δύνανται να συμμετέχουν ως μέλη στην Ενεργειακή Κοινότητα με την επωνυμία «Ενεργειακή Κοινότητα Περιορισμένης Ευθύνης Κατοίκων Ακρινής», ανεξαρτήτως αν συμμετέχουν ως μέλη και σε άλλη Ενεργειακή Κοινότητα που δραστηριοποιείται στην ίδια περιφέρεια, κατά παρέκκλιση της παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4513/2018 (Α΄ 9).
2. Το ποσό της χρηματικής δωρεάς που δίνεται από τη μονοπρόσωπη ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας» στην Ενεργειακή Κοινότητα με την επωνυμία «Ενεργειακή Κοινότητα Περιορισμένης Ευθύνης Κατοίκων Ακρινής» και αντιστοιχεί στα καθαρά κέρδη της δωρήτριας εταιρείας προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων που προέρχονται από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας φωτοβολταϊκού σταθμού ισχύος παραγωγής και αναλογούν σε τριάντα πέντε μεγαβάτ (35MW), εκπίπτει κατά τον προσδιορισμό του κέρδους της από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167).
3. Το ποσό της χρηματικής δωρεάς της παρ. 2 απαλλάσσεται από τον φόρο δωρεάς του άρθρου 88 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130).
4. Το ποσό της παρ. 2 απαλλάσσεται του φόρου εισοδήματος και δεν εφαρμόζεται η παρ. 1 του άρθρου 47 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, περί κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής του.

**Άρθρο 28**
**Δυνατότητα παράτασης διάρκειας συμβάσεων προσληφθέντος προσωπικού στη Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Υπηρεσιών και Συστημάτων και στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Τεχνικών Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 24 ν. 4778/2021**

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4778/2021 (Α΄ 26), περί πρόσληψης προσωπικού στη Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, οι λέξεις «31 Δεκεμβρίου 2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2027» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι συμβάσεις εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, οι οποίες συνήφθησαν δυνάμει του παρόντος, δύνανται, πριν από τη λήξη τους, να παραταθούν με τους ίδιους

όρους, έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, τηρουμένης της απαγόρευσης της παρ. 2. Για την παράταση, η οποία συντελείται κατά παρέκκλιση των άρθρων 5, περί διαδοχικών συμβάσεων, και 6, περί ανώτατης διάρκειας συμβάσεων, του π.δ. 164/2004 (Α΄ 134), απαιτείται απόφαση του αρμόδιου για την πρόσληψη του προσωπικού οργάνου.».

## ΜΕΡΟΣ Β΄
## ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

### Άρθρο 29
### Άρση αυτόματης αναστολής για παράλειψη δημοσίευσης οικονομικών καταστάσεων έτους 2025 - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 29 του ν. 4919/2022

Στο άρθρο 29 του ν. 4919/2022 (Α' 71), περί θέσης σε κατάσταση αναστολής καταχώρισης, προστίθεται παρ. 4 ως εξής:

«4. Ειδικά για τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρικής χρήσης 2025, η μη υποβολή τους προς δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. έως και τη 15η Ιανουαρίου 2027 δεν συνιστά λόγο θέσης των υπόχρεων προσώπων σε κατάσταση αναστολής καταχωρίσεων, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1.».

### Άρθρο 30
### Διαγραφή προστίμων για αυθαίρετες κατασκευές, αλλαγές χρήσης ή προσθήκες σε οικισμούς κατοικιών του τέως Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 404 του Κώδικα Χωροταξίας - Πολεοδομίας «Νικόλαος Ταγαράς»

Στο άρθρο 404 του Κώδικα Χωροταξίας - Πολεοδομίας «Νικόλαος Ταγαράς» (ν. 5306/2026, Α΄ 88), περί αυθαίρετων κατασκευών σε οικισμούς που κατασκευάστηκαν από τον πρώην Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας, προστίθεται παρ. 4 ως εξής:

«4. Πρόστιμα που έχουν επιβληθεί για τις αυθαίρετες κατασκευές, αλλαγές χρήσης ή προσθήκες των περ. α) και β) της παρ. 1, διαγράφονται με απόφαση του φορέα που τα επέβαλε, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, κατόπιν υποβολής αίτησης υπαγωγής σύμφωνα με το παρόν άρθρο και εφόσον οι ανωτέρω αυθαίρετες κατασκευές, αλλαγές χρήσης ή προσθήκες είχαν συντελεσθεί έως την ολοκλήρωση της κατασκευής του οικισμού.».

### Άρθρο 31
### Συνοδές γεωργοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 252 Κώδικα Χωροταξίας - Πολεοδομίας «Νικόλαος Ταγαράς»

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 252 του Κώδικα Χωροταξίας - Πολεοδομίας «Νικόλαος Ταγαράς» (ν. 5306/2026, Α΄ 88), περί γεωκτηνοτροφικών, γεωργοπτηνοτροφικών κτιρίων, κτιρίων υδατοκαλλιεργειών, στεγάστρων σφαγής, γεωργικών αποθηκών, δεξαμενών, θερμοκηπίων και λοιπών γεωργικών κατασκευών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) μετά τη λέξη «ενδιαιτήματα» η λέξη «και» διαγράφεται, β) μετά τις λέξεις «ιατρεία μικρών ζώων», προστίθενται οι λέξεις «και εγκαταστάσεις παραγωγής βιοαερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω της αναερόβιας χώνευσης ζωικών και γεωργικών αποβλήτων,

υπό την προϋπόθεση ότι για τις τελευταίες εγκαταστάσεις υφίσταται τουλάχιστον μία (1) λειτουργούσα γεωργοκτηνοτροφική ή γεωργοπτηνοτροφική εγκατάσταση στην οικεία περιφερειακή ενότητα,» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Κτίρια που προορίζονται για γεωργοκτηνοτροφικές, γεωργοπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις (ιχθυοκαλλιεργειών, οστρακοκαλλιεργειών και καλλιεργειών λοιπών υδρόβιων οργανισμών) καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στέγαστρα σφαγής ζώων, δεξαμενές από οποιοδήποτε υλικό, ενδιαιτήματα, ιατρεία μικρών ζώων και εγκαταστάσεις παραγωγής βιοαερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω της αναερόβιας χώνευσης ζωικών και γεωργικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι για τις τελευταίες εγκαταστάσεις υφίσταται τουλάχιστον μία (1) λειτουργούσα γεωργοκτηνοτροφική ή γεωργοπτηνοτροφική εγκατάσταση στην οικεία περιφερειακή ενότητα, επιτρέπεται να κατασκευάζονται κατά παρέκκλιση του άρθρου 251, με απόφαση του γραμματέα της αποκεντρωμένης διοίκησης μετά από γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας της περιφέρειας και γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.). Η παρέκκλιση αφορά:
α) Στην ανέγερση περισσότερων από ένα (1) κτίρια, επί του γηπέδου.
β) Στο ποσοστό κάλυψης του γηπέδου που δεν μπορεί να υπερβαίνει τριάντα τοις εκατό (30%) της επιφανείας του.
γ) Στο ύψος των κτιρίων.
δ) Στις αποστάσεις των κτιρίων από τα όρια του γηπέδου, οι οποίες δεν μπορούν να μειωθούν περισσότερο από το προβλεπόμενο ύψος των κτιρίων και οπωσδήποτε όχι λιγότερο από πέντε (5) μ.
ε) Στον συντελεστή δόμησης του γηπέδου που δεν μπορεί να υπερβαίνει το μηδέν κόμμα οκτώ (0,8). Ο συντελεστής όγκου των παραπάνω αναφερόμενων κτιρίων δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό τρία κόμμα τρία (3,3).
στ) Στο εμβαδόν, το πρόσωπο και το βάθος του γηπέδου.».

2. Η παρ. 1 καταλαμβάνει και ήδη κατασκευασμένα κτίρια.

**Άρθρο 32**
**Επικαιροποίηση κριτηρίων αειφορίας βιοκαυσίμων, βιορευστών και καυσίμων βιομάζας - Τροποποίηση περ. α) παρ. 3 άρθρου 32Ζ ν. 3468/2006**

Στην περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 32Ζ του ν. 3468/2006 (Α΄ 129), περί κριτηρίων αειφορίας και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για τα βιοκαύσιμα, τα βιορευστά και τα καύσιμα βιομάζας, οι λέξεις «και εν γένει δάση, δασικά οικοσυστήματα και δασικές εκτάσεις, σύμφωνα με την ερμηνευτική δήλωση που προστέθηκε στο άρθρο 24 του Συντάγματος με το Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 και το άρθρο 3 του ν. 998/1979 (Α΄ 289), καθώς και αναδασωτέες εκτάσεις» αντικαθίστανται από τις λέξεις «καθώς και αυτά που τελούν σε απόλυτο προστατευτικό καθεστώς, ιδίως παρθένα δασικά οικοσυστήματα, πυρήνες εθνικών δρυμών με την έννοια των άρθρων 78 έως 81 του Δασικού Κώδικα (ν.δ. 86/1969, Α΄ 7), και αντίστοιχες με τις ανωτέρω εκτάσεις που έχουν κριθεί αναδασωτέες,» και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:

«α) πρωτογενή δάση και άλλες δασώδεις εκτάσεις, ήτοι δάση και άλλες δασώδεις εκτάσεις γηγενών ειδών (όπως θαμνώνες), εφόσον δεν υπάρχει σαφής ένδειξη ανθρώπινης δραστηριότητας και δεν έχουν διαταραχθεί σημαντικά οι οικολογικές διεργασίες, καθώς και αυτά που τελούν σε απόλυτο προστατευτικό καθεστώς, ιδίως παρθένα δασικά οικοσυστήματα, πυρήνες εθνικών δρυμών με την έννοια των άρθρων 78 έως 81 του Δασικού Κώδικα (ν.δ. 86/1969, Α΄ 7), και αντίστοιχες με τις ανωτέρω εκτάσεις που έχουν κριθεί αναδασωτέες,».

**Άρθρο 33**

**Παράταση συμβάσεων εργασίας προσωπικού Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας**

1. Οι συμβάσεις εργασίας του προσωπικού της Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής που υπηρετεί με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, οι οποίες έχουν συναφθεί δυνάμει της υπ' αρ. 23889/31.03.2026 (ΑΔΑ: ΡΛ3Π46ΝΠΙΘ-ΛΧΚ) απόφασης του Υφυπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 36 του ν. 4765/2021 (Α΄ 6), και δεν έχουν καταγγελθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος, παρατείνονται αυτοδίκαια από τη λήξη τους, έως και τις 30 Νοεμβρίου 2027. Οι συμβάσεις της παρούσας δεν δύνανται να μετατραπούν σε συμβάσεις αορίστου χρόνου.
2. Το προσωπικό της παρ. 1 δύναται να απασχολείται σε όλες τις οργανικές μονάδες της Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής.
3. Οι παρατάσεις των συμβάσεων εργασίας που διενεργούνται σύμφωνα με την παρ. 1, δεν μεταβάλλουν τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές, και δεν προσμετρώνται στο ανώτατο χρονικό διάστημα των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, κατά την έννοια των άρθρων 5, 6 και 7 του π.δ. 164/2004 (Α' 134).

**Άρθρο 34**

**Διαδικασία είσπραξης του ισόποσου των αξιών που ενσωματώνονται στα κουπόνια ή δελτία σε ηλεκτρονική ή άλλη μορφή (vouchers) για την παροχή επισιτιστικής βοήθειας - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 80 ν. 5336/2026**

Στη παρ. 2 του άρθρου 80 του ν. 5336/2026 (Α΄ 153), περί ειδικών ρυθμίσεων για το σύστημα έμμεσης διανομής τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας για τους απόρους, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο μετά τις λέξεις πιστωτικά ιδρύματα» οι λέξεις «, μη θιγομένων των γενικών διατάξεων περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων χωρίς όμως τον όρο της παρακράτησης» διαγράφονται, β) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται, και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Το ισόποσο των αξιών της παρ. 1 για τους παρόχους των τροφίμων και/ή ειδών βασικής υλικής βοήθειας δεν κατάσχεται στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με χρέη προς τον Ο.Π.Ε.Κ.Α.

και με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα. Για την πληρωμή τους από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α. οι πάροχοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση προσκόμισης οποιουδήποτε είδους αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας και η πληρωμή τους γίνεται χωρίς τον όρο της παρακράτησης λόγω οφειλών στο Δημόσιο ή τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης.».

**Άρθρο 35**
**Εθνική Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων Βιολογικής Παραγωγής «Βιοβάση» - Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Συστήνεται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εθνικό ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα με τον διακριτικό τίτλο «Εθνική Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων Βιολογικής Παραγωγής» (εφεξής «Βιοβάση») στο οποίο καταχωρίζονται, τηρούνται, επικαιροποιούνται και αξιοποιούνται δεδομένα σχετικά με τους Οργανισμούς Ελέγχου και Πιστοποίησης (Ο.Ε.Π.), τις επιχειρήσεις και ομάδες επιχειρήσεων που υπάγονται στο σύστημα ελέγχου βιολογικής παραγωγής, όπως αυτό διέπεται ιδίως από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου (L 150) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) 999/2001, (ΕΚ) 396/2005, (ΕΚ) 1069/2009, (ΕΚ) 1107/2009, (ΕΕ) 1151/2012, (ΕΕ) 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) 1/2005 και (ΕΚ) 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) 854/2004 και (ΕΚ) 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (L 95).

2. Το πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» αποτελεί εθνικό μέσο άσκησης των αρμοδιοτήτων εποπτείας και ελέγχου του τομέα βιολογικής παραγωγής που έχουν ανατεθεί, δυνάμει του άρθρου 9 του π.δ. 97/2017 (Α΄ 138), στη Διεύθυνση Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

3. Η αυθεντικοποίηση από το πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» γίνεται από πιστοποιημένους χρήστες, οι οποίοι εισέρχονται είτε με κωδικούς δημόσιας διοίκησης εάν είναι δημόσιοι λειτουργοί είτε με κωδικούς διαπιστευτήρια (Taxisnet) εάν είναι πολίτες ή επιχειρήσεις, όπως προβλέπεται στο άρθρο 24 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184). Οι χρήστες έχουν

πρόσβαση στα δεδομένα που είναι αναγκαία για την άσκηση των κατά νόμο αρμοδιοτήτων τους. Πιστοποιημένοι χρήστες του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση» είναι:

α) οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Διεύθυνσης Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία ορίζεται ως κεντρικός διαχειριστής του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση»,

β) οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία ορίζεται ως αρμόδια αρχή για τη σύσταση, ανάπτυξη, λειτουργία, συντήρηση και τεχνική διαχείριση του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση»,

γ) ο «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ) και

δ) οι Ο.Ε.Π..

4. Η Διεύθυνση Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως κεντρικός διαχειριστής του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση» και αρμόδια για την οργάνωση, τον συντονισμό και την εποπτεία του συστήματος επίσημων ελέγχων της βιολογικής παραγωγής, καταχωρίζει στο πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» τα στοιχεία και τα αποτελέσματα των επίσημων ελέγχων που διενεργεί η ίδια στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, όπως προκύπτουν ιδίως από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και το άρθρο 12 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

5. Ο ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ ορίζεται, δυνάμει της περ. η) της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 5035/2023 (Α΄ 76), αρμόδιος για:

α) τη διενέργεια ελέγχων επί των στοιχείων που καταχωρίζονται από τους Ο.Ε.Π. στο πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» με σκοπό την επαλήθευση της πληρότητας, της συνέπειας και της εμπρόθεσμης καταχώρισης αυτών και

β) την καταχώριση στο πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» των αποτελεσμάτων όλων των ελέγχων που διενεργεί στους Ο.Ε.Π..

6. Οι Ο.Ε.Π. φέρουν την ευθύνη για τη νομιμότητα, την ακρίβεια, την πληρότητα, την εγκυρότητα και την έγκαιρη επικαιροποίηση των στοιχείων και των εγγράφων που καταχωρίζουν στο πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση». Ειδικότερα, οι Ο.Ε.Π. βαρύνονται με την υποχρέωση καταχώρισης επικαιροποίησης και διαχείρισης στο πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» των ακόλουθων στοιχείων:

α) ταυτοποίησης και επικοινωνίας του Ο.Ε.Π., καθώς και του προσωπικού και των συνεργατών τους,

β) των εργαστηρίων με τα οποία συνεργάζονται και των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών αναλύσεων,

γ) ταυτοποίησης και επικοινωνίας κάθε επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων που υπάγεται στο σύστημα ελέγχου τους, καθώς και των στοιχείων που απαιτούνται για την ένταξη και την παρακολούθησή τους στο σύστημα ελέγχου,

δ) των συμβάσεων που έχουν συναφθεί με τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων της ημερομηνίας σύναψης, της διάρκειας, των δραστηριοτήτων και των κατηγοριών προϊόντων που καλύπτονται από αυτές, καθώς και του σχετικού εγγράφου της σύμβασης,

ε) των υπεργολάβων των επιχειρήσεων που υπάγονται στο σύστημα ελέγχου τους,

στ) των παραγωγικών μονάδων, των εκμεταλλεύσεων και των προϊόντων κάθε επιχείρησης, ανά δραστηριότητα και κατηγορία προϊόντων,

ζ) των ελέγχων που διενεργούν στις επιχειρήσεις και των σχετικών πρακτικών ελέγχου,
η) των αποτελεσμάτων της διαδικασίας ελέγχου και πιστοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης συμμόρφωσης ή μη συμμόρφωσης και των μέτρων συμμόρφωσης που επιβάλλονται,
θ) των πιστοποιητικών του άρθρου 35 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της ημερομηνίας έκδοσης και της διάρκειας ισχύος τους,
ι) κάθε άλλης πληροφορίας που είναι αναγκαία για την εφαρμογή, εποπτεία και τον επίσημο έλεγχο της βιολογικής παραγωγής σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 11.
Η ευθύνη των Ο.Ε.Π. για την καταχώριση και την ακρίβεια των ανωτέρω στοιχείων είναι ανεξάρτητη από την επαλήθευση που διενεργεί ο ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, σύμφωνα με την παρ. 5.
7. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων καταχώρισης και επικαιροποίησης στοιχείων και εγγράφων της παρ. 6 συνιστά διοικητική παράβαση και επισύρει την επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Οι παραβάσεις διακρίνονται σε:
α) απλές παραβάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται η εκπρόθεσμη καταχώριση ή η επικαιροποίηση στοιχείων και εγγράφων, καθώς και η ελλιπής ή πλημμελής καταχώρισή τους, εφόσον δεν επηρεάζεται ουσιωδώς η αξιοπιστία των δεδομένων του πληροφοριακού συστήματος. Για τις παραβάσεις αυτές επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 11 και
β) σοβαρές παραβάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται η υπαίτια καταχώριση ψευδών, ανακριβών ή παραποιημένων στοιχείων και εγγράφων, η υπαίτια απόκρυψη ή παράλειψη καταχώρισης ουσιωδών στοιχείων, καθώς και η καταχώριση στοιχείων που δεν ανταποκρίνονται στα πραγματικά αποτελέσματα των ελέγχων και της διαδικασίας πιστοποίησης. Για τις παραβάσεις αυτές επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 11, ενώ αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, μπορεί να επιβληθεί και αναστολή της έγκρισης του Ο.Ε.Π. για χρονικό διάστημα από τρεις (3) έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες.
Κατά την επιβολή των κυρώσεων λαμβάνονται υπόψη ιδίως η σοβαρότητα, η έκταση και η διάρκεια της παράβασης, ο βαθμός υπαιτιότητας καθώς και τυχόν υποτροπή του παραβάτη.
8. Το πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση» διαλειτουργεί μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4727/2020, με μητρώα και πληροφοριακά συστήματα φορέων του δημόσιου τομέα, καθώς και με αντίστοιχα συστήματα άλλων κρατών μελών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για επίσημους ελέγχους (International Management System for Official Controls – IMSOC) του άρθρου 131 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
9. Η συλλογή, τήρηση, επεξεργασία, διαβίβαση και κάθε άλλη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση» πραγματοποιείται αποκλειστικά για τους σκοπούς του παρόντος και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (L 119) και τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137).

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης:
α) εξειδικεύονται τα δικαιώματα πρόσβασης, οι υποχρεώσεις και ο ρόλος των πιστοποιημένων χρηστών και δύναται να προστίθενται νέες κατηγορίες χρηστών,
β) καθορίζονται οι διαδικασίες διασύνδεσης και ανταλλαγής δεδομένων με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αρμόδιων αρχών, των αρχών ελέγχου και των φορέων ελέγχου και πιστοποίησης και
γ) καθορίζονται οι όροι δημοσιοποίησης ή πρόσβασης σε δεδομένα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.
11. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:
α) προσδιορίζονται οι ειδικότεροι όροι σύστασης, λειτουργίας και τεχνικής διαχείρισης, καθώς και η μορφή και οι τεχνικές προδιαγραφές του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση»,
β) καθορίζονται τα ειδικότερα δεδομένα και οι πληροφορίες που καταχωρίζονται, ο τρόπος και ο χρόνος καταχώρισης, διόρθωσης, επικαιροποίησης και διαγραφής τους,
γ) ορίζεται ο χρόνος έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος «Βιοβάση»,
δ) καθορίζονται οι αναγκαίες ρυθμίσεις για τη μεταφορά, μετάπτωση, ενοποίηση και επικαιροποίηση δεδομένων που τηρούνται σε υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα, μητρώα ή αρχεία σχετικά με τη βιολογική παραγωγή,
ε) καθορίζονται ο τρόπος άσκησης των αρμοδιοτήτων εποπτείας και ελέγχου της Διεύθυνσης Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με την παρ. 2,
στ) καθορίζονται ο τρόπος διενέργειας των ελέγχων της Διεύθυνσης Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προς τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ και του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ προς τους Ο.Ε.Π. ως προς την καταχώριση, τήρηση, επικαιροποίηση και αξιοποίηση δεδομένων της παρ. 6, τις επιχειρήσεις και ομάδες επιχειρήσεων που υπάγονται στο σύστημα ελέγχου βιολογικής παραγωγής, καθώς και ο τρόπος καταχώρισης των αποτελεσμάτων του ελέγχου τους στο πληροφοριακό σύστημα «Βιοβάση»,
ζ) καθορίζεται το ύψος των διοικητικών προστίμων που επιβάλλονται στους Ο.Ε.Π., για τις παραβάσεις της παρ. 7, ανάλογα με την κατηγορία και τη βαρύτητα της παράβασης από πέντε χιλιάδες (5.000) έως εκατό πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ και
η) καθορίζεται κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

**Άρθρο 36**

**Σύσταση ομάδων ελέγχου και καθορισμός αποζημιώσεων Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**

1. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο πλαίσιο της διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης για τις παρεμβάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Σ.Σ.Κ.Α.Π.) δυνάμει της υπό στοιχεία Α1122/12.6.2026 κοινής απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Ανάθεση καθηκόντων της

Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) ως Οργανισμού Πληρωμών στο πλαίσιο διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης στις Υπηρεσίες και στους Εποπτευόμενους Φορείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τις παρεμβάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027» (Β΄ 3411), συστήνονται τριμελείς ομάδες ελέγχου. Η σύσταση και συγκρότηση τους πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατόπιν πρότασης του εξουσιοδοτούμενου φορέα, με διάρκεια έως και την 30ή Ιουνίου 2027 με αντικείμενο τη διαχείριση των ανατιθέμενων καθηκόντων. Με όμοια απόφαση δύναται να παρατείνεται η ανωτέρω διάρκεια έως και την 31η Δεκεμβρίου 2027.

2. Η μηνιαία αποζημίωση των ομάδων ελέγχων της παρ. 1 ορίζεται σε διακόσια (200) ευρώ για τον ρόλο του ελεγκτή και σε τριακόσια (300) ευρώ για τα δύο (2) επόμενα εγκριτικά επίπεδα. Δικαιολογητικά της καταβολής συνιστούν η βεβαίωση του Ειδικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών, κατόπιν εισήγησης του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών στη βάση υποβαλλόμενων εκθέσεων προόδου και η απόφαση συγκρότησης. Σε περίπτωση μη συμμετοχής στις εργασίες της ομάδας ή σε περίπτωση αλλαγής μελών, η αποζημίωση περικόπτεται αναλογικά. Για το έτος 2026, η αποζημίωση καταβάλλεται αναδρομικά από την 1.9.2026.

3. Η καταβολή των αποζημιώσεων της παρ. 2 τελεί υπό την προϋπόθεση της αποδεδειγμένης συμμετοχής σε δύο (2) τουλάχιστον ομάδες ελέγχου. Στα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνεται η πρόσθετη αμοιβή επίτευξης στόχων του άρθρου 25 του ν. 4940/2022 (Α΄ 112) ή οποιαδήποτε άλλη αποζημίωση από αμοιβή συλλογικού οργάνου.

4. Η προκαλούμενη δαπάνη για τα έτη 2026 και 2027 βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και καλύπτεται με μεταφορά πιστώσεων από τον Ειδικό Φορέα 1029-501-0000000 και τον Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδων (ΑΛΕ) 2910601001 στον ΑΛΕ 2120288001.

**Άρθρο 37**

**Έκτακτη συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση της Περιφερειακής Ενότητας Χίου και χρηματοδότηση συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας**

1. Για την κάλυψη έκτακτων και επειγουσών συγκοινωνιακών αναγκών της Περιφερειακής Ενότητας Χίου, λόγω αναστολής λειτουργίας του Κρατικού Αερολιμένα Χίου «ΟΜΗΡΟΣ», η ακτοπλοϊκή σύνδεση της νήσου με την ηπειρωτική χώρα καλύπτεται σύμφωνα με την υπ΄ αρ. 12/6.11.2026 Γνωμοδότηση του Συμβουλίου Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών, κατά παρέκκλιση της διαδικασίας του άρθρου 9 του Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών (ν. 4948/2022, Α΄ 125), με συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας και τυχόν παρατάσεις αυτών, δυνάμει του Κεφαλαίου Δ΄ του Μέρους Α΄ του Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών.

2. Συμβάσεις και τυχόν παρατάσεις αυτών δυνάμει της παρ. 1 καλύπτονται από τις πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, οι οποίες ενισχύονται, για τον σκοπό αυτό, από τις πιστώσεις του Ειδικού Φορέα 1024-711-0000000 «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

**Άρθρο 38**

**Οικονομική ενίσχυση ναυτιλιακών επιχειρήσεων θαλάσσιων ενδομεταφορών μέσω της επιδότησης καυσίμων για τη διατήρηση της θαλάσσιας συνδεσιμότητας**

1. Σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες θαλάσσιων ενδομεταφορών δύναται να χορηγείται οικονομική ενίσχυση σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Δικαιούχοι της οικονομικής ενίσχυσης είναι επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται πλοία τα οποία εκτελούν:
α) δρομολόγια με απόφαση δρομολόγησης των άρθρων 3, 4, 5 και 8 του Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών (ν. 4948/2022, Α' 125) και
β) δρομολόγια κατ' εκτέλεση συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας των άρθρων 9, 10, 11, 12 και 13 του Κώδικα νομοθεσίας θαλάσσιων ενδομεταφορών και δικαιωμάτων επιβατών.
2. Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή άμεσης επιχορήγησης των δικαιούχων, σύμφωνα με την υπό στοιχεία C/2026/2593 έγγραφη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περί του Προσωρινού Πλαισίου Κρατικών Ενισχύσεων για την Κρίση στη Μέση Ανατολή (Middle East Crisis Temporary State Aid Framework - METSAF) (5.5.2026), και ιδίως την παρ. 70 της υποενότητας 2.3 της ενότητας 2, υπό την αίρεση έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και σύμφωνα με τους όρους της εγκριτικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το ύψος της ενίσχυσης για κάθε δικαιούχο ορίζεται επί του συνολικού ποσού των παραστατικών για την αγορά καυσίμων για την υλοποίηση δρομολογίων της παρ. 1 που εκδίδονται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Σεπτεμβρίου 2026 έως και την 31η Δεκεμβρίου 2026. Η ενίσχυση, σωρευόμενη με κάθε άλλη ενίσχυση ή αποζημίωση που χορηγείται για το ίδιο επιλέξιμο κόστος, δεν υπερβαίνει τα προβλεπόμενα, με βάση το ενωσιακό δίκαιο, όρια. Εφόσον παραταθεί η δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων κατά το METSAF, η περίοδος εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου δύναται να παρατείνεται με την κοινή απόφαση της παρ. 6 του παρόντος, υπό την επιφύλαξη της απαιτούμενης έγκρισης ή τροποποίησης της εγκριτικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
3. Η οικονομική ενίσχυση της παρ. 1 είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν υπόκειται σε ψηφιακό τέλος συναλλαγής, σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα.
4. Αν ο λαβών διαπιστωθεί ότι δεν είναι δικαιούχος ή δικαιούται ποσό ενίσχυσης μικρότερο από αυτό που έλαβε, το σύνολο ή το υπερβάλλον ποσό ενίσχυσης, κατά περίπτωση, επιστρέφεται στο Ελληνικό Δημόσιο ως αχρεωστήτως καταβληθέν εντόκως στον ΑΛΕ 1590789001 «Λοιπές επιστροφές ποσών» από την καταβολή του στον δικαιούχο, με το επιτόκιο ανάκτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190). Οι οφειλές που βεβαιώνονται δυνάμει της παρούσας καταβάλλονται εφάπαξ και, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, δεν υπάγονται σε ρύθμιση αποπληρωμής οφειλών βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης, συμφωνίας ή απόφασης διοικητικού οργάνου.
5. Η δαπάνη που προκαλείται από την ενίσχυση της παρ. 1 καλύπτεται από τις πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, οι οποίες

ενισχύονται, για τον σκοπό αυτό, από τις πιστώσεις του Ειδικού Φορέα 1024-711-0000000 «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η βάση χορήγησης της ενίσχυσης της παρ. 1, εξειδικεύονται οι δικαιούχοι και η μεθοδολογία προσδιορισμού του ύψους αυτής ανά δικαιούχο, οι όροι, οι ειδικότερες προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και ο τρόπος καταβολής της, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, οι διαδικασίες ελέγχου, ανάκτησης, βεβαίωσης και είσπραξης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

## ΜΕΡΟΣ Γ΄
## ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

### Άρθρο 39
### Έναρξη ισχύος

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

2. Η ισχύς του άρθρου 19, περί χρηματοδότησης αναληφθεισών νομικών δεσμεύσεων έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αρχίζει από την 8η.4.2026, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 5294/2026 (Α΄ 58) στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2026**

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ**

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

KYRIAKOS
PIERRAKAKIS
19.11.2026 20:21

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

THEODOROS
LIVANIOS
19.11.2026 19:47

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

SOFIA ZACHARAKI
19.11.2026 21:32

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

STAVROS
PAPASTAVROU
19.11.2026 21:39

ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ

**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

PANAGIOTIS
THEODORIKAKOS
19.11.2026 19:48

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ**

NIKI KERAMEOS
19.11.2026 20:07

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

GEORGIOS
FLORIDIS
19.11.2026 19:57

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

DOMNA
MICHAILIDOU
19.11.2026 20:12

ΔΟΜΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

**ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

MARGARITIS
SCHOINAS
19.11.2026 19:54

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΣΧΟΙΝΑΣ

**ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

VASILEIOS KIKILIAS
19.11.2026 20:08

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

**ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

DIMITRIOS
PAPASTERGIOU
19.11.2026 21:38

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

**ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

EVANGELOS
TOURNAS
19.11.2026 20:39

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥΡΝΑΣ

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ**
**ΥΠΟΥΡΓΟΣ**

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ**
**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

NIKOLAOS
PAPATHANASIS
19.11.2026 20:17

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ